

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:3

2015-11-12

S2015/07318/FST (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag angående kunskapsunderlag och metodstöd om föräldraskapsstöd och om samordning av insatser avseende barn och unga med funktionsnedsättning

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Socialstyrelsen i uppdrag att undersöka behovet av föräldraskapsstöd som är särskilt utformat för föräldrar och vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättning. Om ett sådant behov bedöms finnas ska Socialstyrelsen med utgångspunkt i detta samt övrig tillgänglig kunskap inom området ta fram ett kunskapsunderlag och ett metodstöd för särskilt utformat föräldraskapsstöd till målgruppen.

Vidare får Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag och att utveckla ett metodstöd för bättre samordning av insatser för flickor och pojkar med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen ska identifiera hinder för samordning och prioritera målgrupper utifrån omfattning av behov. Samordning av insatser ska syfta till ökade förutsättningar för helhetsperspektiv avseende insatsernas innehåll, utformning och ändamålsenlighet sammantaget och var för sig. Därigenom ska verksamheter kunna bedrivas så effektivt som möjligt.

I uppdraget ingår även att lämna förslag på ett ändamålsenligt sätt att långsiktigt förvalta, utveckla och tillgängliggöra kunskapsunderlagen och metodstöden.

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande använda högst 500 000 kronor under 2015. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, anslagsposten 8 Övrig verksamhet.

Uppdraget ska delredovisas senast den 15 december 2016 och slutredovisas senast den 15 oktober 2017 till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Uppdraget ska utföras med barnrätts- och jämställdhetsperspektiv och i samråd med de landstingskommunala huvudmännen, funktionshindersorganisationer och övriga berörda organisationer och aktörer. I den del som rör föräldraskapsstöd ska uppdraget genomföras efter samråd med Myndigheten för internationella adoptionsfrågor. I redovisningen ska Socialstyrelsen beskriva och redogöra för det samråd som ägt rum inom ramen för uppdraget.

Ärendet

Särskilt utformat föräldraskapsstöd

Flickor och pojkar med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhället och ha jämlika möjligheter till inflytande, utveckling och så småningom etablering i arbets- och samhällslivet.

Målet för regeringens föräldraskapsstöd är att alla föräldrar ska erbjudas universellt och riktat stöd i föräldraskapet och i sin relation till varandra under barnets hela uppväxt. Det är därför angeläget att skapa bättre förutsättningar för ett mer jämlikt, jämställt och tillgängligt föräldraskapsstöd. Stödet behöver uppfattas som relevant och bättre svara mot de behov som finns i olika typer av familjer och med olika förutsättningar än som sker idag. Föräldraskapsstödet ska utgå från barnrättsperspektivet och på ett tydligt sätt bidra till ett mer jämställt föräldraskap, inte minst genom att möta föräldrars behov av stöd i sin relation till varandra och i sina ambitioner att leva jämställt.

Socialstyrelsen ska undersöka behovet av särskilt utformat föräldraskapsstöd för föräldrar och vårdnadshavare till flickor och pojkar med funktionsnedsättning. Kunskapsunderlag och metodstöd bör tas fram utifrån att förutsättningarna för målgruppen ser olika ut bl.a. beroende på vilken funktionsnedsättning barnet har. Likaså kan behov och förutsättningar förändras utifrån olika situationer och stadier i barnets liv. Behovet av stöd kan vara särskilt avgörande vid vissa tidpunkter såsom då barnet föds med funktionsnedsättning eller får en diagnos, vid skolstart etc. Målgrupper och behov kan behöva avgränsas och prioriteras inom ramen för uppdraget.

Det är angeläget att arbetet med kunskapsunderlag och metodstöd för särskilt utformat föräldraskapsstöd genomförs i samråd med Myndigheten för internationella adoptionsfrågor. Myndigheten har fr.o.m. den 1 september 2015 som uppgift att bedriva ett kunskapsbaserat arbete avseende stöd till föräldrar i deras föräldraskap för att främja barnets utveckling. Myndigheten byter den 1 januari 2016 namn till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd.

Stärkt samordning av insatser

Stärkt samordning av stödinsatser och myndighetskontakter är en viktig del i arbetet för självständighet och jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning.

Det finns sedan länge ett utrett behov av stärkt samordning vilket riksdagen påtalat vid ett flertal tillfällen. Riksrevisionen konstaterade i sin granskning av offentliga aktörers samordning av stöden till barn och unga med funktionsnedsättning (RiR 2011:17) att samordningsproblem kvarstår. I en skrivelse (skr. 2011/12:23) till riksdagen uttryckte även regeringen att det finns anledning att arbeta vidare med analysen av stöd och samordning av insatser. Skrivelsen behandlades i Socialutskottets betänkande 2011/12:SoU6. I betänkandet förutsattes att en försöksverksamhet med samordningsarbete skulle påbörjas och att regeringen skulle återkommer med en redovisning efter att försöksverksamheten utvärderats.

Socialstyrelsen fick därefter i uppdrag att bl.a. utforma förslag på en försöksverksamhet med samordnare för barn och unga med funktionsnedsättning (S2012/04967/FST). Socialstyrelsen konstaterade att flera landsting arbetar med samordning av insatser på olika sätt. Då verksamheterna inte utvärderats på ett systematiskt sätt lämnades dock inget förslag på en försöksverksamhet.

Därefter inleddes en dialog med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som efter ansökan till regeringen beviljades medel för att under 2014 utreda förutsättningarna för ett utvecklingsarbete med stärkt samordning (S2014/3196/FST). Även SKL beskriver i sin redovisning exempel på projekt och initiativ för samordning av insatser för barn och unga med funktionsnedsättning.

Närmare om uppdraget

I arbetet med att ta fram kunskapsunderlag och metodstöd för riktat föräldraskapsstöd och samordning av insatser bör tidigare kunskap och erfarenhet tas tillvara. Identifierade exempel bör studeras närmare och utvärderas där så bedöms ändamålsenligt. Arbetet bör genomföras i samråd med de landstingskommunala huvudmännen, relevanta funktionshindervisorganisationer samt med andra relevanta myndigheter.

En central del i uppdraget är att utifrån kunskapsunderlagen utveckla och sprida verktyg för föräldraskapsstöd och stärkt samordning som är tillgängliga och användbara av föräldrar, huvudmän, funktionshindervisorganisationer och andra aktörer. Det är också angeläget att en modell för en långsiktig spridning och förvaltning av kunskapsunderlag och metodstöd föreslås.

Regeringen avser att årligen avsätta 4 000 000 kronor för detta uppdrag under 2016 och 2017 förutsatt att Riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Åsa Regnér

Emelie Lindahl

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Arbetsmarknadsdepartementet/A
Finansdepartementet/BA, KO
Kulturdepartementet/DISK, KI
Näringsdepartementet/TS, BUB
Socialdepartementet/SF
Utbildningsdepartementet/S
Socialutskottet
Myndigheten för internationella adoptionsfrågor
Sveriges Kommuner och Landsting